

Vlaanderen
is zorgzaam samenleven

CHECKLIST BRANDVEILIGHEID

Zelfevaluatie

DEPARTEMENT
WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID & GEZIN

www.departementwvg.be

INHOUD

1	HOOFDCATEGORIEËN	3
2	INHOUD CHECKLIST	4
2.1	DEEL 1: PREVENTIE – Het voorkomen van brand	4
2.1.1	Opslag van brandbare materialen	4
2.1.2	Opslag van gevaarlijke vloeistoffen en gassen	5
2.1.3	Afvalbeheer	6
2.1.4	Rookbeleid	6
2.1.5	Gebruik van warmtebronnen en keukentoestellen	7
2.1.6	Gebruik en opladen van elektrische toestellen	8
2.2	DEEL 2: ALARMERING EN EVACUATIE – Evacueren en veiligheid garanderen van alle aanwezige personen	9
2.2.1	Detectie en alarmering	9
2.2.2	Alarmeringsprocedure	10
2.2.3	Evacuatie routes	11
2.2.4	Veiligheidsverlichting	12
2.3	DEEL 3: BRANDBESTRIJDING – Bestrijding van een beginnende brand	13
2.3.1	Brandbestrijdingsmiddelen (haspels, brandblussers, blusdekens)	13
2.3.2	Gebruik brandbestrijdingsmiddelen	14
2.4	DEEL 4: BRANDUITBREIDING BEPERKEN – Schadelijke gevolgen van een brand beperken	15
2.4.1	Brandwerende deuren	15
2.4.2	Brandbare materialen	15
2.5	DEEL 5: BIJSTAND INTERVENTIE – Tussenkoms van de openbare hulpdiensten vergemakkelijken	17
2.5.1	Signalisatie voor de hulpdiensten	17
2.5.2	Toegang en bijstand hulpdiensten	17
2.6	DEEL 6: BEHEER – Beheer en processen brandveiligheid	18
2.6.1	Sensibilisering medewerkers	18
2.6.2	Controles en onderhoud	19

1 HOOFDCATEGORIEËN

De checklist wordt onderverdeeld in zes categorieën.

#	ONDERWERP	REF. WETGEVING ¹
1.	PREVENTIE - Voorkomen van brand	CODEX afd. 2
2.	ALARMERING EN EVACUATIE - Evacueren en veiligheid garanderen van alle aanwezige personen	CODEX afd. 3
3.	BRANDBESTRIJDING - Bestrijding beginnende brand	CODEX afd. 4
4.	BRANDUITBREIDING BEPERKEN - Schadelijke gevolgen van een brand beperken	CODEX afd. 5
5.	BIJSTAND INTERVENTIE - Tussenkoms van de openbare hulpdiensten vergemakkelijken	CODEX afd. 6
6.	BEHEER - Beheer en processen brandveiligheid	CODEX afd. 2

De onderwerpen worden in het eindrapport met vermelding van prioriteit aangegeven.

PRIORITEIT	
[!!!]	ONMIDDELIJK - Onmiddellijk (zelfde dag/week) te behandelen
[!!]	DRINGEND - Middellange termijn (komende maand/maanden) te behandelen
[!]	TE PLANNEN - Langere termijn (binnen het jaar) te behandelen

Er wordt met onderstaande categorieën gewerkt bij het invullen van de checklist.

CATEGORIE	
[1]	KLEINSCHALIGE VOORZIENING Vraag van toepassing op voorzieningen zonder medewerkers (Codex over het welzijn op het werk is niet van toepassing) Bv. onthaalouder zonder personeel
[2]	OVERIGE VOORZIENINGEN Vraag van toepassing op voorzieningen met medewerkers (Codex over het welzijn op het werk is van toepassing)
[1,2]	ALLEN - Vraag van toepassing op alle categorieën

¹ Codex over het welzijn op het werk, boek III, titel 3, hoofdstuk I t.e.m. VII (Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg)

2 INHOUD CHECKLIST

2.1 DEEL 1: PREVENTIE – HET VOORKOMEN VAN BRAND

2.1.1 Opslag van brandbare materialen

2.1.1.1 *De aanwezige hoeveelheid brandbare materialen (karton, papier, hout ...) is zo minimaal mogelijk: een rondgang per lokaal is gebeurd, overbodige (brandbare) materialen werden verwijderd [1,2][!].*

- > Voer per lokaal een rondgang uit om na te gaan hoe de hoeveelheid aanwezige brandbare materialen (papier, karton, hout, afval ...) tot een minimum kan worden teruggebracht.

Bijvoorbeeld

- Stapels papieren documenten en archieven: beperkt dit en bewaar ze in een afzonderlijk lokaal. Verwijder overbodig archief.
- Opslag van materialen: verwijder overbodige of in onbruik geraakte brandbare materialen (papier, karton, hout, afval ...) of decoratie uit het gebouw.

① Een mogelijke brand ontwikkelt zich minder snel wanneer de hoeveelheid brandbare materialen beperkt wordt.

2.1.1.2 *Er bevinden zich geen losse brandbare materialen (karton, papier, hout, afval ...) in de onmiddellijke omgeving van technische installaties en apparaten (kookplaat, oven, koelkast ...) [1,2][!!!].*

- > Voer een rondgang uit om voor elk groot elektrisch toestel (bv. kookplaat, koelkast, (microgolf)oven, overige hittebronnen) losse brandbare materialen (karton, papier, hout, afval ...) op minder dan 1 m van het toestel te verwijderen.

① Technische installaties houden een risico op brand in. Wanneer er geen brandbare materialen in de buurt staan, ontwikkelt de brand zich minder snel.

2.1.1.3 *Er bevindt zich geen opslag van brandbare materialen (karton, papier, hout, afval ...) in de technische lokalen [2][!!!].*

- > Voer een rondgang uit in elk technisch lokaal* en controleer deze op brandbare materialen (karton, papier, hout, afval ...). De brandbare materialen moeten uit het technisch lokaal verwijderd worden en in een afzonderlijk (opslag)lokaal geplaatst worden.

① Technische installaties houden een risico op brand in. Wanneer er geen brandbare materialen in de buurt staan, ontwikkelt de brand zich minder snel.

* Technisch lokaal: ruimte met vaste technische installaties, de ruimte is enkel toegankelijk voor personen verantwoordelijk voor het onderhoud en toezicht op de installatie.

2.1.2 Opslag van gevaarlijke vloeistoffen en gassen

2.1.2.1 *Gevaarlijke of ontvlambare producten* worden tot het minimum beperkt, zijn gelabeld, en staan in een afzonderlijk opslaglokaal (of in een afzonderlijke kast) [2][!].*

* = producten met volgende etikettering:

(v.l.n.r.: ontvlambaar, ontplofbaar, corrosief, oxiderend)

> Ga na of de hoeveelheden aanwezige ontvlambare/brandbare producten beperkt kunnen worden in het gebouw.

① Ontvlambare producten kunnen bijdragen aan een snelle brandontwikkeling.

Wanneer ontvlambare producten toch vereist zijn:

- zijn de producten voorzien van een duidelijk label en instructievoorschriften;
- worden de hoeveelheden beperkt tot het minimum in gebruik;
- worden de producten opgeslagen in een afzonderlijk opslaglokaal (met slot) of buiten. Als dit onmogelijk is, worden ze opgeslagen in een afzonderlijke kast met slot.

2.1.2.2 *Er bevinden zich geen gasflessen (> 5 l) binnen in het gebouw [1, 2][!!!].*

> Ga na of de gasflessen vermeden kunnen worden in het gebruik van het gebouw.

① Gasflessen kunnen bijdragen aan een snelle brandontwikkeling. Een omvallende gasfles kan bovendien tot gevaarlijke situaties leiden.

Wanneer gasflessen toch vereist zijn in het gebouwgebruik:

- worden ze beveiligd tegen omvallen (via kettingen of iets dergelijks);
- worden ze in de buitenlucht geplaatst, beschermd tegen weersinvloeden, en op minstens 1 m van gevelopeningen.
- Indien onmogelijk om gasflessen buiten te stockeren:
 - staan ze in een afzonderlijk opslaglokaal met degelijke verluchting (gevelopening);
 - staan ze niet in eenzelfde lokaal met technische installaties of opslag;
 - worden gasflessen met brandbare gassen niet in een kelder geplaatst.

2.1.3 Afvalbeheer

2.1.3.1 *Er is een duidelijk afvalbeleid in het gebouw: afval wordt in kleine afvalbakken verzameld. De afvalbakken worden regelmatig geleegd in grote afvalcontainers buiten het gebouw [2][!].*

- > Denk na hoe wordt omgegaan met afval zodat grote volumes vermeden worden:
 - groepeer het afval in kleinere afvalbakken over het gebouw;
 - leeg deze regelmatig in grotere afvalcontainers en plaats deze idealiter buiten het gebouw.
- ① Een ondoordacht afvalbeheer kan bijdragen aan een snelle brandontwikkeling.

2.1.3.2 *De afvalcontainers staan buiten [2][!].*

- > Ga na of de afvalcontainers buiten geplaatst kunnen worden en op minstens 1 m van gevelopeningen.
Afvalcontainers kunnen bijdragen aan een snelle brandontwikkeling.
Als de containers niet buiten geplaatst kunnen worden:
 - staan ze in een afzonderlijk afvallokaal waarvan de deur steeds dicht blijft;
 - staan ze niet in lokalen met technische installaties of met toestellen die warmte produceren;
 - zijn ze gemaakt uit metaal.

2.1.4 Rookbeleid

2.1.4.1 *Er geldt een algemeen rookverbod in het gebouw [2] [!].*

- > Indien er geen algemeen rookverbod is in de voorziening:
 - dient een afzonderlijke rookzone voorzien te worden in de buitenlucht;
 - bevinden zich in de buurt van deze rookzone geen brandbare materialen (decoratie, houten meubels ...);
 - weten alle aanwezigen dat enkel buiten gerookt mag worden, is die zone duidelijk aangegeven en zijn er afzonderlijke asbakken voorzien.
- ① Sigaretten kunnen zorgen voor het ontstaan van een brand.

2.1.4.2 Alle aanwezigen worden geïnformeerd over het rookverbod en/of de eventueel toegelaten rookzones. Er hangt signalisatie 'verboden te roken' [2][!!!].

- > Zorg voor een duidelijke sensibilisering en opvolging van het rookbeleid bij medewerkers en bij alle andere aanwezigen.
- > Zorg voor een verbodsbord 'verboden te roken' bij het onthaal en/of in de leefruimtes.

① Sigaretten kunnen zorgen voor het ontstaan van een brand.

2.1.5 Gebruik van warmtebronnen en keukentoestellen

2.1.5.1 Richtlijnen voor het gebruik van toestellen worden opgesteld en uitgehangen in de keuken [2][!].

- > Voorzie richtlijnen voor het gebruik van toestellen in de keuken.

De richtlijn omvat minimaal volgende aandachtspunten:

- Blijf bij kooktoestellen wanneer je ze gebruikt en schakel ze steeds uit wanneer je de keuken verlaat.
- Bij brandwonden: eerst water, de rest komt later!
- Bij gasvuur: vermijd loshangende kleding.
- Bij frietketel: blus nooit met water!
- Bij vlam: gebruik het deksel of blusdeken en schakel het toestel uit!
- Hou ontvlambare (zie etikettering*) of brandbare materialen (karton, papier, hout, afval ...) en brandbare producten (zie etikettering*) uit de buurt van kooktoestellen, berg ze op in een kast.

* = producten met volgende etikettering:

① Het ondoordacht gebruik van keukentoestellen kan zorgen voor het ontstaan van een brand of verwondingen.

Voor meer informatie: <https://www.speelnietmetvuur.be/nl/brandveiligheid-keuken>

2.1.5.2 Toestellen met een open vlam (kaarsen, open haard, barbecues ...) worden niet gebruikt [1, 2][!!!].

- > Verwijder deze toestellen en kies eventueel voor een elektrische variant. Bied kaarsen met een ledlamp als alternatief aan.

① Het ondoordacht gebruik van toestellen met open vlam kan zorgen voor het ontstaan van een brand of verwondingen.

2.1.6 Gebruik en opladen van elektrische toestellen

2.1.6.1 *Bij het gebruik en het opladen van elektrische toestellen wordt rekening gehouden met brandveilig gebruik en opladen [1][!].*

- > Hou bij het gebruiken en het opladen van elektrische toestellen volgende aandachtspunten in het achterhoofd:
 - Het opladen van elektrische apparaten (gsm's, computers, kuistoestellen) gebeurt steeds met de juiste oplader, op een hard oppervlak en zo dicht mogelijk onder een rookmelder.
 - Wanneer laders niet in gebruik zijn, moeten ze altijd uit het stopcontact getrokken worden.
 - De toestellen zijn voorzien van een CE-markering.
 - Verlengsnoeren worden zo weinig mogelijk gebruikt: elektrische apparaten worden zo veel mogelijk rechtstreeks in een stopcontact ingeplugd. Als verlengsnoeren toch nodig zijn, zorg dan dat ze altijd volledig ontrold zijn bij gebruik.
- ① Het ondoordacht opladen van elektrische toestellen kan zorgen voor het ontstaan van een brand.
Voor meer informatie: <https://speelnietmetvuur.be/nl/elektriciteit>

2.1.6.2 *Richtlijnen voor het gebruik en opladen van elektrische toestellen worden opgesteld, uitgehangen en zijn bekend bij de (nieuwe) aanwezigen [2][!].*

- > Een richtlijn voor het gebruik en opladen van elektrische toestellen wordt uitgehangen in de leefruimte.
De richtlijn omvat minimaal volgende aandachtspunten:
 - Het opladen van elektrische apparaten (gsm's, computers, kuistoestellen) gebeurt steeds met de juiste oplader, op een hard oppervlak en zo dicht mogelijk onder een rookmelder.
 - Wanneer laders niet in gebruik zijn, moeten ze altijd uit het stopcontact getrokken worden.
 - De toestellen zijn voorzien van een CE-markering.
 - Verlengsnoeren worden zo weinig mogelijk gebruikt: elektrische apparaten worden zo veel mogelijk rechtstreeks in een stopcontact ingeplugd. Als verlengsnoeren toch nodig zijn, zorg dan dat ze altijd volledig ontrold zijn bij gebruik.
- ① Het ondoordacht opladen van elektrische toestellen kan zorgen voor het ontstaan van een brand.
Voor meer informatie: <https://speelnietmetvuur.be/nl/elektriciteit>

2.1.6.3 *Filters van droogkasten worden altijd schoongemaakt na gebruik [1,2][!].*

- > Maak filters van droogkasten altijd schoon na ieder gebruik.
- ① Het ondoordacht gebruik van toestellen kan zorgen voor het ontstaan van een brand of verwondingen.

2.2 DEEL 2: ALARMERING EN EVACUATIE – EVACUEREN EN VEILIGHEID GARANDEREN VAN ALLE AANWEZIGE PERSONEN

2.2.1 Detectie en alarmering

2.2.1.1 *Er is minimaal één branddetector aanwezig in de leefruimte, in iedere slaapruimte en in de nachthal [1][!!!].*

- > Hang bijkomende rookmelders op:
 - in de leefruimte, in iedere slaapruimte en in de nachthal.
 - Test de branddetectoren regelmatig via de testknop op het toestel (1x/maand).
 - Overweeg het bijkomend plaatsen van een thermische detector in de keuken.
 - Overweeg het plaatsen van bijkomende (klassieke) branddetectoren in de overige lokalen.
 - Plaats de detectoren steeds in het midden van het plafond.
 - Overweeg het aankopen van gekoppelde (draadloze) detectoren als deze nog niet voorzien zijn: een detectie in één ruimte laat ook de andere detectoren in alarm gaan.
- ① Plaats voldoende rookmelders, ze zijn cruciaal om brand en giftige rook te ontdekken en snel te evacueren.

2.2.1.2 *Er is minimaal één branddetector aanwezig in iedere leefruimte, slaapruimte, technisch lokaal en ruimte met was-/droogmachine [2][!!!].*

- > Hang bijkomende rookmelders op:
 - in iedere leefruimte, slaapruimte, technisch lokaal en iedere ruimte met was- en/of droogmachine.
 - Test de branddetectoren regelmatig via de testknop op het toestel (1x/maand).
 - Overweeg het bijkomend plaatsen van thermische detectoren in de keuken, badkamer of garages.
 - Overweeg het plaatsen van bijkomende (klassieke) branddetectoren in de overige lokalen.
 - Plaats de detectoren steeds in het midden van het plafond.
 - Overweeg het aankopen van gekoppelde (draadloze) detectoren als deze nog niet voorzien zijn: een detectie in één ruimte laat ook de andere detectoren in alarm gaan.
- ① Plaats voldoende rookmelders, ze zijn cruciaal om brand en giftige rook te ontdekken en snel te evacueren.

2.2.1.3 *Een evacuatiesignaal (al roepend, sirene ...) is afgesproken, gekend en over heel de voorziening hoorbaar [2][!].*

- > Maak de nodige afspraken met alle medewerkers zodat het evacuatiesignaal duidelijk en herkenbaar is.

2.2.1.4 Voor de voorzieningen met > 50 aanwezigen of met nachtbezetting zijn alarmdrukknoppen en een sirene aanwezig [2][!!!].

- > Voorzie, voor voorzieningen met > 50 aanwezigen of met nachtbezetting minimaal:
 - een sirenealarm dat over de volledige voorziening hoorbaar is;
 - alarmeringsdrukknoppen, minstens aan iedere uitgang naar buiten of bij het verlaten van het trappenhuis.

2.2.2 Alarmeringsprocedure

2.2.2.1 Noodnummers hangen uit in de leefruimte en zijn bekend bij de medewerkers en de aanwezigen [1,2][!].

- > Hang een affiche in de leefruimte met de contactgegevens van hulpdiensten.

Voorzie daarbij minimaal volgende instanties:

- Noodcontact zorginstelling
- Ambulance (112)
- Brandweer (112)
- Politie (101)
- Antigifcentrum (070 245 245)
- Huisarts
- Huisartsenwachtpost

2.2.2.2 Een affiche met richtlijnen evacuatie en brandbestrijding hangt uit [1,2][!].

- > Hang een affiche 'Wat te doen bij brand?!' in de leefruimte, met een stappenlijst van uit te voeren acties bij brand.

Volgende stappen moeten minimaal opgenomen worden:

- Blijf rustig!
- Bel 112 (waar, wat, slachtoffers?)
- Evacueer: roep luid 'brand!' en laat iedereen evacueren naar de verzamelplaats. Gebruik de rode drukknoppen indien aanwezig.
- Onderneem indien mogelijk een bluspoging (blusdeken/brandblusser). Breng jezelf niet in gevaar!
- Evacueer: verzamel op de verzamelplaats.
- Controleer of iedereen er is en wacht de hulpdiensten op.

2.2.3 Evacuatie routes

2.2.3.1 *De vluchtroutes tot buiten zijn gekend bij iedere aanwezige, de bijkomende of alternatieve routes zijn ook bekend [1,2][!!].*

- > Maak de aanwezigen bewust van de mogelijke vluchtroutes bij brand.
 - Leg de vluchtroute bij brand vast: dit is de meest veilige en snelste manier naar buiten. Het is vaak de route via het trappenhuis of de gang naar de buitendeur.
 - Denk na over alternatieve vluchtroutes wanneer de eerste vluchtroute niet gebruikt kan worden. Vluchten kan bijvoorbeeld ook via een achterdeur, een raam, een dakterras, een tweede trappenhuis ... naar de openbare weg of zo ver mogelijk van de buitengevel.
 - Zorg dat deze vluchtroutes altijd vrij gebruikt kunnen worden, hou ze vrij van hindernissen.

2.2.3.2 *Een verzamelplaats bij evacuatie is afgesproken buiten het gebouw en is gekend bij alle aanwezigen [2][!].*

- > Spreek een duidelijke plaats af waar iedereen verzamelt in geval van evacuatie. Duidt deze plek ook aan op de affiche met richtlijnen.

Een geschikte verzamelplaats voldoet aan volgende criteria:

- de plaats is voldoende groot om het maximaal aantal aanwezigen gelijktijdig te verzamelen;
- de plaats geeft de begeleider een vlot overzicht over alle aanwezigen;
- de plaats is gesitueerd op minstens 6 meter van het gebouw en hindert de hulpdiensten niet tijdens interventie.

- ① Een verzamelplaats is de plaats waar na evacuatie iedereen verzamelt en waar gekeken wordt of iedereen die in het gebouw was het gebouw verlaten heeft.

2.2.3.3 *De evacuatie van het gebouw wordt minstens 1x per jaar ingeoefend via een evacuatie-oefening [1,2][!!].*

- > Oefen in eerste instantie voor een aangekondigde evacuatie volgens de normale vluchtroute.
 - Zorg dat iedere aanwezige aan de oefening deelneemt en benadruk het belang van de oefening.
 - Kijk of iedereen rustig en vlot tot de verzamelplaats geraakt.
 - Wanneer een geslaagde evacuatie-oefening plaatsvond, oefen dan volgende keer een niet-aangekondigde evacuatie in. Voorzie eventueel een oefening waarin de normale vluchtroute versperd is.
 - Evalueer elke oefening en stuur bij waar nodig. Koppel terug naar alle aanwezigen.
 - Oefen met jongere kinderen de evacuatie op een speelse manier (rollenspel, spelvorm): een evacuatie-oefening kan hen soms angstig maken.

2.2.3.4 Alle deuren op de vluchtroutes tot buiten vlot en onmiddellijk door de begeleiders ontgrendeld en geopend worden [1,2][!!!].

- > Kijk na of alle deuren tot buiten vlot geopend kunnen worden bij evacuatie.
 - Wanneer deuren op slot zijn, is de sleutel vlakbij of is er een procedure voorzien om de deur onmiddellijk te openen.

2.2.3.5 Obstakels op de vluchtroute hinderen de vlotte evacuatie niet [1,2][!!!].

- > Verwijder obstakels die een vlotte evacuatie kunnen hinderen. Plaats geen losse objecten (planten, bankjes, speelgoed, tassen ...) in de vluchtroutes. Gebruik eventuele vrije ruimte onder de trap niet als opbergruimte.
 - Objecten zoals jassen, tassen e.d. kunnen wel als kapstokken voorzien zijn.
 - Voorzie een stelselmatige rondgang ter controle van eventuele hindernissen.

2.2.3.6 Als kinderen en/of personen met een beperking aanwezig zijn in het gebouw, zijn de vluchtroutes ook voor hen vlot bruikbaar [1,2][!!!].

- > Verwijder obstakels die een vlotte evacuatie kunnen hinderen. Bekijk of deze personen extra begeleiding nodig hebben bij evacuatie door inoefening.

2.2.3.7 De vluchtroutes en (nood)uitgangen zijn voorzien van de gepaste evacuatiesignalisatie [2][!].

- > Voorzie gepaste evacuatiesignalisatie (pictogrammen) die de vluchtroute en (nood)uitgangen aangeeft tot buiten.
 - Plaats een pictogram (vluchtmannetje met pijl):
 - bij iedere richtingsverandering van de vluchtroute;
 - onder iedere deur of doorgang.
 - Plaats het pictogram 'nooduitgang' (groen vierkante pictogram met pijl) bij iedere nooduitgang.

2.2.4 Veiligheidsverlichting

2.2.4.1 Veiligheidsverlichting is minimaal aanwezig aan elke (nood)uitgang van het gebouw en in het trappenhuis [2][!].

- > De vluchtroutes moeten voldoende verlicht zijn bij stroomuitval: veiligheidsverlichting moet voorzien worden.
 - Activeer de noodverlichting wanneer het buiten donker is, doof de overige verlichting en kijk of de weg tot buiten gemakkelijk teruggevonden kan worden.
 - Kijk of bij elk noodverlichtingstoestel het statuslampje brandt. Als dit niet het geval is, moet het toestel hersteld worden. Een jaarlijks onderhoud is sowieso vereist (zie DEEL 6: BEHEER).
- ① Onvoldoende verlichte evacuatieroutes kunnen bij stroomuitval tot ongevallen leiden.

2.3 DEEL 3: BRANDBESTRIJDING – BESTRIJDING VAN EEN BEGINNENDE BRAND

2.3.1 Brandbestrijdingsmiddelen (haspels, brandblussers, blusdeken)

2.3.1.1 *Er zijn voldoende brandblussers aanwezig (ca. 1/150 m² opp.), ze zijn geplaatst op goed zichtbare plaatsen [2][!!].*

- > Ga na of voldoende brandblussers voorzien zijn:
 - Er dient minstens ca. één brandblusser voorzien te zijn per 150 m² vloeroppervlakte.
 - De brandblussers zijn van het type AB (voor vaste stoffen en vloeistoffen) met inhoud 6 kg/6 l. In grote technische lokalen kan een bijkomende CO₂-blusser voorzien zijn.
 - De blussers kunnen best geplaatst worden in de gemeenschappelijke ruimtes of andere lokalen waar veel circulatie is.
 - De blussers hebben een vaste plaats (via hanger aan muur of staander) en zijn voorzien van een pictogram erboven.
- ① Met voldoende, duidelijk zichtbare en goed geplaatste brandblussers kan een beginnende brand snel geblust worden.

2.3.1.2 *De brandblussers en eventueel voorziene brandhaspels zijn vrij toegankelijk: er staan geen obstakels voor [2][!].*

- > Verwijder eventueel obstakels voor de brandblussers en brandhaspelkasten: ze dienen meteen gebruikt te kunnen worden.

2.3.1.3 *De brandblussers en eventueel voorziene brandhaspels worden jaarlijks gekeurd [2][!].*

- > Plan een keuring in van de brandblussers en eventueel voorziene brandhaspels. Voorzie deze keuring jaarlijks.

2.3.1.4 *Er is een blusdeken en brandblusser aanwezig in de keuken [1,2][!!].*

- > Voorzie een blusdeken en brandblusser voor elke keuken waar een kookplaat, oven of andere grote verwarmingselementen aanwezig zijn en plaats ze op een makkelijk bereikbare en zichtbare plaats in de keuken.

2.3.2 Gebruik brandbestrijdingsmiddelen

2.3.2.1 Elke begeleider weet hoe men een brandblusser kan gebruiken [2][!!].

- > Voorzie een korte vorming voor alle begeleiders, doe hetzelfde voor nieuwe werkrachten.
 - Leg het stappenplan om een brandblusser te gebruiken uit, bekijk hiervoor de instructies op de blusser.
 - Haal minimaal volgende stappen en aandachtspunten aan:
 - Denk aan **je eigen veiligheid**: doe geen bluspoging indien die je in gevaar brengt!
 - Verwijder de verzegeling/veiligheidspin.
 - Richt de blusslang steeds op de onderkant van de vlammen.
 - Druk op de knijpkraan om te beginnen blussen.
- 🔔 Als de vlam te groot is of je eigen veiligheid is niet gegarandeerd: evacueer meteen en bel 112.

2.3.2.2 Elke begeleider weet hoe men een blusdeken kan gebruiken [2][!!].

- > Voorzie een korte vorming voor alle begeleiders, doe hetzelfde voor nieuwe werkrachten.
 - Leg het stappenplan bij een brandende friteuse of brandende pan uit, bekijk hiervoor de instructies op het deken.
 - Haal minimaal volgende stappen en aandachtspunten aan:
 - Denk aan **je eigen veiligheid**: doe geen bluspoging indien die je in gevaar brengt!
 - Neem het aanwezige blusdeken uit de houder.
 - Omwikkel je handen ermee.
 - Breng het blusdeken rustig naar de friteuse/pan en dek het volledige oppervlak af.
 - Hou het deken enkele seconden vast en laat het daar liggen.
 - Zet het toestel uit of trek de stekker uit.
- 🔔 Als de vlam te groot is of je eigen veiligheid is niet gegarandeerd: evacueer meteen en bel 112.
- 🔔 Bij brandwonden: koel de wonde 20 minuten onder lauw, stromend water en contacteer een arts.

2.4 DEEL 4: BRANDUITBREIDING BEPERKEN – SCHADELIJKE GEVOLGEN VAN EEN BRAND BEPERKEN

2.4.1 Brandwerende deuren

2.4.1.1 *Als er brandwerende deuren aanwezig zijn (label 'Rf/EI' zichtbaar in deurdikte), zijn ze niet beschadigd en gaan ze na gebruik altijd weer dicht [2][!!].*

- > Brandwerende deuren moeten altijd gesloten worden, ze mogen niet worden opgehouden door er objecten tussen te plaatsen of door spieën onder de deur te plaatsen.
 - Als de beschadiging aan een deur groot is, moet ze vervangen worden.
 - Als er openingen zijn in de wand waarin deze deuren zich bevinden, moeten deze gedicht worden.
 - Wanneer brandwerende deuren vaak worden opgehouden, kan er een sticker "Branddeur – steeds dichthouden!" op geplakt worden.
- ① Brandwerende deuren zorgen ervoor dat een brand zich niet kan verspreiden naar een aanpalende ruimte.

2.4.1.2 *De deuren van slaapkamers en nachthallen worden altijd dichtgehouden na gebruik [1,2][!!].*

- > Kijk na of deuren van slaapkamers en nachthallen die uitgeven op deze slaapkamers altijd gesloten kunnen worden (in het bijzonder 's nachts) en communiceer dit aan de begeleiders.
- ① Het sluiten van slaapkamerdeuren zorgt ervoor dat bij brand giftige rook zich minder snel kan verspreiden.

2.4.2 Brandbare materialen

2.4.2.1 *Er is geen permanente brandbare decoratie (papier, karton, textiel ...) in de vluchtwegen [1,2][!!].*

- > Doe een rondgang en beperk de brandbare decoratie (papier, karton, makkelijk brandbaar textiel ...) op het traject van de vluchtwegen tot een minimum.
 - Gebruik brandbaar textiel of smeltende kunststoffen nooit als decoratie of plafondbekleding.
 - Plaats de decoratie op een afstand > 1 m van lampen, technische apparaten en andere hittebronnen.
 - Plaats de decoratie niet vlak naast (nood)uitgangen.
- ① Brand in de vluchtwegen kan de evacuatie verhinderen.

2.4.2.2 Er worden geen grote hoeveelheden kunststoffen materialen (plastics) als meubilair gebruikt [1,2][!].

> Overweeg de aankoop van meubilair uit natuurlijke materialen (hout, metaal ...) of met brandvertragende eigenschappen ter vervanging.

① Kunststoffen materialen zorgen voor grote hoeveelheden giftige rook bij brand.

2.4.2.3 Er worden geen grote hoeveelheden (losse) kunststoffen (gordijnen, kussens ...) gebruikt [1,2][!].

> Probeer zo weinig mogelijk zachte kunststoffen (kussens, gordijnen ...) te gebruiken. Ga voor varianten.

① Kunststoffen materialen zorgen voor grote hoeveelheden giftige rook bij brand.

2.5 DEEL 5: BIJSTAND INTERVENTIE – TUSSENKOMST VAN DE OPENBARE HULPDIENTEN VERGEMAKKELIJKEN

2.5.1 Signalisatie voor de hulpdiensten

2.5.1.1 *Het huisnummer van het gebouw is vanop de weg duidelijk leesbaar, ook in het donker [1,2][!].*

- > Verwijder eventuele begroeiing of andere obstakels, vervang eventueel het huisnummer door een groter exemplaar of een exemplaar met een meer contrasterende achtergrond (bv. zwarte letters op witte achtergrond).

① Bij brandweerinterventie kan een onduidelijk huisnummer voor onnodige vertraging zorgen.

2.5.2 Toegang en bijstand hulpdiensten

2.5.2.1 *Wanneer het gebouw bereikbaar is via een toegangsweg of inrit, wordt deze altijd vrijgehouden zodat de hulpdiensten het gebouw vlot kunnen bereiken [1,2][!].*

- > Zorg dat de inrit altijd vrijgehouden wordt: de toegang mag niet versperd worden door bv. geparkeerde auto's.
 - Zorg dat ook aan de inrit het huisnummer voldoende duidelijk leesbaar is.

① Bij brandweerinterventie kan een versperde toegangsweg voor onnodige vertraging zorgen.

2.5.2.2 *De positionering van de hoofdschakelaar elektriciteit en gas (indien aanwezig) is zichtbaar aangeduid en gekend bij de medewerkers [2][!].*

- > Zorg dat iedere medewerker de hoofdschakelaar (of het technisch lokaal waarin deze zich bevindt) kan aanwijzen.
 - Zorg eventueel voor een bijkomend etiket op de deur/de schakelaar.

① Bij brandweerinterventie wordt de ligging van de hoofdschakelaar van elektriciteit en gas soms gevraagd.

2.5.2.3 *Er zijn afspraken gemaakt in verband met opvang en briefing van de openbare hulpdiensten bij interventie [1,2][!].*

- > Maak duidelijke afspraken over wie de hulpdiensten opwacht bij interventie.
 - Wijs iemand aan die bij interventie de hulpdiensten opwacht, hen een korte briefing en uitleg over het incident, het gebouw en de instelling geeft.
 - Deze persoon moet ook op de hoogte zijn van de ligging van de hoofdafsluiters elektriciteit en gas.

① Bij interventie kan een niet-georganiseerde opvang van de hulpdiensten voor onnodige vertraging zorgen.

2.6 DEEL 6: BEHEER – BEHEER EN PROCESSEN BRANDVEILIGHEID

2.6.1 Sensibilisering medewerkers

2.6.1.1 *Er is een duidelijk aangewezen verantwoordelijke voor alle zaken m.b.t. brandpreventie en algemene veiligheid [2][!].*

- > Duidt een persoon aan die verantwoordelijk is voor het brandpreventiebeleid, deze checklist, de hieruit volgende acties en het bijhouden van de controles (zie gedeelte ‘controles en onderhoud’).
Deze taak kan ook opgenomen worden door iemand die niet rechtstreeks deel uitmaakt van de zorginstelling (technische dienst preventieadviseur ...).

2.6.1.2 *Er is altijd minimaal één begeleider of medewerker aanwezig die de evacuatie kan begeleiden en een brandblusser en blusdeken kan hanteren [2][!].*

- > Begeleiders of medewerkers moeten ingelicht worden over het verloop van een evacuatie en het gebruik van een brandblusser en blusdeken (zie eerder).

2.6.1.3 *Nieuwe begeleiders of medewerkers worden ingelicht over de begeleiding bij evacuatie en het gebruik van een brandblusser/blusdeken [2][!].*

- > Ook nieuwe begeleiders of medewerkers moeten ingelicht worden over het verloop van een evacuatie en het gebruik van een brandblusser en blusdeken (zie eerder).

2.6.1.4 *Een jaarlijkse evacuatie-oefening wordt georganiseerd, de (nieuwe) aanwezigen worden gebriefd over de mogelijke evacuatiewegen [2][!].*

- > Organiseer deze oefening en geef hier de nodige gevolgen aan: als de oefening niet vlot loopt, maak dan duidelijkere afspraken en oefen meerdere keren.
Voor specifieke tips en richtlijnen in verband met de organisatie van deze oefening: zie punt 2.2.3.3.

2.6.1.5 *Een veiligheidsregister wordt bijgehouden door de verantwoordelijke brandpreventie en algemene veiligheid [2][!].*

- > Hou een veiligheidsregister bij en hou het up-to-date. Het register bevat minstens volgende elementen:
 - Eventueel bekomen brandveiligheidsverslagen (uitgegeven door openbare brandweer)
 - Exploitatievergunning
 - Overzicht opleidingen personeel
 - Controles en onderhoud technische installaties (zie verder)
 - Verzekeringspolis
 - Eventueel bijkomende documenten

2.6.2 Controles en onderhoud

2.6.2.1 Er wordt voldaan aan volgende verplichtingen i.v.m. controles en onderhoud [1][!!].

Installatie	Periodiciteit (+ na aanpassing installatie)	Nazicht door*
Elektriciteit – laagspanning	Om de 25 jaar	Erkend organisme
Verwarmingsinstallaties	Jaarlijks (of tweejaarlijks indien gasinstallatie > 20 kW)	Bevoegd technicus
Autonome rookmelders	Minstens jaarlijks (bij voorkeur driemaandelijks)	Bevoegd persoon

* Nazicht gebeurt door ofwel:

- een bevoegd persoon: persoon binnen de voorziening die is aangesteld om deze controle uit te voeren en die over de nodige kennis, middelen en vaardigheden voor deze controle beschikt;
- een bevoegd technicus: persoon buiten de voorziening die volgens de toepasselijke regelgeving bevoegd is om deze controle uit te voeren;
- een erkend organisme: extern vennootschap met erkenning van de Federale Overheidsdienst Economie om bepaalde wettelijke keuringen uit te voeren.

2.6.2.2 Er wordt voldaan aan volgende verplichtingen i.v.m. controles en onderhoud [2][!!].
De data en resultaten van deze keuringen worden bijgehouden in het veiligheidsdossier.

Installatie	Periodiciteit (+ na aanpassing installatie)	Nazicht door*
Elektriciteit – hoogspanning	Jaarlijks	Erkend organisme
Elektriciteit – laagspanning	Vijfjaarlijks (Groepsopvang: volgens toepasselijke regelgeving)	Erkend organisme
Veiligheidsverlichting	Zesmaandelijks (Groepsopvang: driemaandelijks)	Bevoegd persoon
Personenliften	Zesmaandelijks of driemaandelijks (indien geen ISO-9001-certificaat van keurder) (Groepsopvang: volgens toepasselijke regelgeving)	Erkend organisme
Verwarmingsinstallaties	Jaarlijks (of tweejaarlijks indien gasinstallatie > 20 kW) (Groepsopvang: volgens toepasselijke regelgeving)	Bevoegd technicus
Autonome rookmelders	Jaarlijks (Groepsopvang: driemaandelijks)	Bevoegd persoon
Branddetectie-installatie en alarm	Jaarlijks	Bevoegd technicus
Brandbestrijdingsmiddelen (haspels, blussers)	Jaarlijks	Bevoegd technicus
Gasinstallatie	Vierjaarlijks (Groepsopvang: volgens toepasselijke regelgeving)	Bevoegd technicus
Brandwerende deuren en vrije evacuatiewegen	Jaarlijks (Groepsopvang: driemaandelijks)	Bevoegd persoon

* Nazicht gebeurt door ofwel:

- een bevoegd persoon: persoon binnen de voorziening die is aangesteld om deze controle uit te voeren en die over de nodige kennis, middelen en vaardigheden voor deze controle beschikt;
- een bevoegd technicus: persoon buiten de voorziening die volgens de toepasselijke regelgeving bevoegd is om deze controle uit te voeren;
- een erkend organisme: extern vennootschap met erkenning van de Federale Overheidsdienst Economie om bepaalde wettelijke keuringen uit te voeren.

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

Karine Moykens
Secretaris-generaal
Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Koning Albert II-laan 35 bus 30
1030 Brussel

Samenstelling

Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA)

In samenwerking met:
FPC Risk

Productcoördinatie en vormgeving

Afdeling Communicatie en Informatie – Team Communicatie

Depotnummer

D/2023/3241/050

Uitgave

Januari 2023